

νέων διαπρεψάντων εις τὸν δημόσιον βίον καὶ εἰς τὰ γράμματα. Ὁ Καλινδέρης ἐπιστᾷ τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῆς μεγαλοπνύου ταύτης ιδέας, ἀποβλεπούσης εἰς τὴν ἐπίρρωσιν τῶν ἐθνικῶν κέντρων ἐν τῇ Βορείῳ Ἑλλάδι.

Κατήρτισεν ὁ συγγρ. πίνακα τῶν δωρεῶν τοῦ Βέλίου: χάριν ἀπελευθερώσεως αἰχμαλώτων ἐν Γραικίᾳ 200 φλωρίνια (1827), ὑπὲρ τῆς Σχολῆς Κοζάνης φλωρ. 5 (1832), Κληροδότημα σπουδῶν ἐν Μονάχῳ διὰ δύο νέους ἐκάστοτε φλωρ. 30.000 (1835), (ὅπερ συνεχῶς λειτουργεῖ ἕκτοτε μέχρι σήμερον), Δωρεὰ τῶν ἐν Ἀθήναις κτημάτων τοῦ ὑπὲρ τοῦ Δημοτικοῦ Νοσοκομείου Ἀθηνῶν δραχ. 50.000 (1836), Δωρεὰ χρηματοκιβωτίων ὑπὲρ τοῦ Κράτους δραχ. 3000, Δωρεὰ μετὰ συνεισφορᾶς Ἑλλήνων ἐξωτερικοῦ φλωρ. 577 ὑπὲρ ἰδρύσεως ναοῦ εἰς τὸν παρὰ τὴν Ἀταλάντην συνοικισμὸν τῶν Μακεδόνων πολεμιστῶν Νέα Πέλλα, Δωρεὰ πρὸς τὸν Ὅθωνα βαρυτίμου σπάθης καὶ πρὸς τὴν Ἀμαλίαν σπανίας ἐκδόσεως τοῦ Ὁμήρου. Ἐπίσης ὁ συγγραφεὺς ἀποσαφηνίζει τὸν βόλον τοῦ ὡς ἰδρυτοῦ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, δὲν δύναται ὅμως νὰ ἐρμηνεύσῃ ἀκριβῶς τοὺς λόγους τῆς ἀπογοη-εὔσεώς του καὶ τῆς ὀριστικῆς ἀναχωρήσεώς του ἐξ Ἑλλάδος τῷ 1837, πέραν τῆς ἐξακριβώσεως ὅτι ὑπῆρχε δυσμένεια κατ' αὐτοῦ ἐκ μέρους τῆς Ἀντιβασιλείας. Παρακολουθεῖ ἐπίσης ὁ συγγρ. τὴν διαθήκην καὶ τοὺς ὄρους τῆς, τὰ πεπραγμένα τῆς ἐν Ἀθήναις παραμονῆς του, τὴν ἀποθυμίαν του νὰ συντρέξῃ τὴν Φιλεκπαιδευτικὴν Ἑταιρείαν καὶ καταλήγει εἰς συναγωγὴν κρίσεων καὶ χαρακτηρισμῶν τῆς προσωπικότητος τοῦ Κ. Βέλίου: Ὑπῆρξεν ἀνὴρ εὐρείας κοινωνικῆς ἀντιλήψεως, ἰδεαλιστικῆς διαθέσεως, ἔνθερος πατριώτης καὶ πιστὸν τέκνον τῆς πατρίδος Ἑλλάδος, εὐλαβὴς χριστιανός, φιλάλληλος καὶ φιλόανθρωπος ἀναζητῶν τὴν εὐτυχίαν οὐχὶ εἰς τὴν προσωπικὴν χρῆσιν τοῦ πλοῦτου, ἀλλὰ εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ ὑπὲρ ἰδεωδῶν εὐγενῶν, ὡς ἡ εὐρύτερα μὲν ἡγετικῶν στελεχῶν τῆς κοινωνίας καὶ τῆς πατρίδος καὶ ἡ ἀνακούφισις τῆς ἐνδείας καὶ τοῦ πόνου τῶν συνανθρώπων, πρᾶγμα ποῦ ὑπῆρξε κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ φράσιν ἐν τοῖς «πρακτικοῖς» «ὁ μόνος καὶ κυριώτερος σκοπὸς» τῆς ζωῆς του.

Οὕτω μετὰ τὸ βιβλίον του ὁ Μιχ. Καλινδέρης μᾶς προσφέρει ζῶσαν εἰκόνα τῆς προσωπικότητος ἐνὸς ἐθνικοῦ εὐεργέτου, Ἑλληνοῦ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν, τέκνου ἀξίου τῆς Πατρίδος μετὰ τὸ μεγάλο παρελθόν.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* * *

TOMAS HÄGG, **Narrative Technique in Ancient Greek Roman-ces.** *Studies of Chariton, Xenophon Ephesius, and Achilles Tatius*, Stockholm: Almqvist & Wiksell 1971, σσ. 376 (Acta Instituti Atheniensis regni Sueciae. Series in 8o, VIII).

Ὁ Tomas Hägg, σουηδὸς φιλόλογος, ἀσχολεῖται ἀπὸ πολλοῦ περὶ τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν μυθιστοριογραφίαν. Αἱ δύο πρῶται ἐργασίαι αὐτοῦ ἀναφέρονται εἰς τὸ ἔργον Ξενοφῶντος τοῦ Ἐφεσίου *Τὰ κατ' Ἀθηναίαν καὶ Ἀβροκόμην Ἐφεσιακά*: α) Die Ephesiaka des Xenophon Ephesios—Original oder Epitome? *Classica et Mediaevalia* 37, 1966, 118—161, καὶ β) The naming of the characters in the romance of Xenophon Ephesius, *Eranos* 69, 1971, 25—59.

Εἰς τὴν ἐν τίτλῳ ἐργασίαν ὁ συγγραφεὺς ἐξετάζει τὴν διηγηματικὴν τεχνικὴν εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν μυθιστοριογραφίαν, εἰδικώτερον δὲ εἰς τὰ ἔργα τῶν τριῶν μυθιστοριογράφων: Χαρίτωνος τοῦ Ἀφροδισιεύος *Τὰ περὶ Χαυρέαν καὶ Καλλιρόην*, Ξενοφῶντος τοῦ Ἐφεσίου *Τὰ κατ' Ἀθηναίαν καὶ Ἀβροκόμην Ἐφε-*

σιακά και τοῦ Ἀχιλλέως Τατίου *Τὰ κατὰ Λευκίππην και Κλειτοφῶντα*. Οὗτος ἐπέλεξε τοὺς ἐν λόγῳ τρεῖς συγγραφεῖς, διότι αἱ μυθιστορίαι αὐτῶν α) ἐνέχουν κοινὰ στοιχεῖα, β) ἔχουν ὀλιγώτερον μελετηθῆ τῶν λοιπῶν διασωθεισῶν (τ. ἔ. τῆς μυθιστορίας τοῦ Ἡλιοδώρου *Αἰθιοπικά* και τοῦ Λόγγου *Τὰ κατὰ Δάφνην και Χλόην*), και γ) εἶναι, συμφώνως πρὸς τὰ νεώτερα πορίσματα τῆς φιλολογικῆς ἐπιστήμης, αἱ ἀρχαιότεραι ἐκείνων, αἵτινες διεσώθησαν εἰς ἡμᾶς.

Τὸ ἐν λόγῳ βιβλίον διαιρεῖται ὡς ἐξῆς: Εἰσαγωγή (Introduction) σσ. 13 — 20. Μέρος I. Ἡ διηγηματικὴ μορφή (The narrative form) σσ. 21 — 210. Τοῦτο ὑποδιαιρεῖται εἰς 5 κεφάλαια: 1) Ὁ χρόνος και αἱ φάσεις τῆς διηγήσεως (The tempo and phases of the narrative) σσ. 23 — 86. 2) Τύποι διηγήσεως: σκηνὴ και περίληψις, περιγραφή και ὑπόμνημα (Types of narrative: scene and summary, description and commentary) σσ. 87 — 111. 3) Ἀπόψεις (Points of view) σσ. 112 — 137. 4) Παράλληλος δράσις και τεχνικὴ ἐναλλαγὴ (Parallel action and alternation technique) σσ. 138 — 188. 5) Χρόνος και δράσις (Time and action) σσ. 189 — 210. Μέρος II. Ἡ ἐσωτερικὴ σχέσις συστήματος (The internal reference system) σσ. 211 — 287. Τοῦτο ὑποδιαιρεῖται εἰς 2 κεφάλαια: 6) Προδηλώσεις (Anticipations) σσ. 213 — 244. 7) Ἀνακεφαλαιώσεις (Recapitulations) σσ. 245 — 287¹. Μέρος III. Συμπεράσματα και ἀπόψεις (Conclusions and perspectives) σσ. 289 — 335. Τοῦτο ὑποδιαιρεῖται εἰς 2 κεφάλαια: 8) Οἱ τρόποι διηγηματικῆς τεχνικῆς τοῦ Χαρίτωνος, Ξενοφῶντος, και Ἀχιλλέως (The narrative techniques of Chariton, Xenophon, and Achilles) σσ. 291 — 305, και 9) Παρατηρήσεις τινὲς εἰς τὰς μυθιστορίας και τὴν ἑλληνικὴν διηγηματικὴν παράδοσιν (Some remarks on the romances and the Greek narrative tradition) σσ. 306 — 335.

Μετὰ ταῦτα ἀκολουθεῖ βιβλιογραφία (σσ. 336 — 356) και παρατίθενται πίνακες (σσ. 357 — 376).

Εἰς ἕκαστον κεφάλαιον αἱ μνημονευθεῖσαι μυθιστορίαι ἐξετάζονται κεχωρισμένως κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν, ἥτοι α) ἡ Χαρίτωνος τοῦ Ἀφροδισέως, β) ἡ Ξενοφῶντος τοῦ Ἐφεσίου, και γ) ἡ τοῦ Ἀχιλλέως Τατίου.

Ὁ συγγραφεὺς ἀναλύει ἐξ ἐπόψεως διηγηματικῆς τεχνικῆς τὸν τρόπον, καθ' ὃν αἱ μυθιστορίαι αὗται ἔχουν συνταχθῆ, και τὴν μορφήν, ἣν παρουσιάζουν, ἀκολουθῶν τὴν μέθοδον ἀφ' ἑνὸς μὲν τοῦ W. Kayser (*Das sprachliche Kunstwerk. Eine Einführung in die Literaturwissenschaft*, 11η ἔκδ. Bern & München 1965) και τοῦ R. Wellek & A. Warren (*Theory of literature*, London 1955), ἀφ' ἑτέρου δὲ τοῦ S. Björck (*Romanens formvärld. Studier i prosaberättarens teknik*, 3 uppl. Stockholm 1955) και τοῦ E. Lämmert (*Bauformen des Erzählens*, 3η ἔκδ. Stuttgart 1968). Βεβαίως ἐν τῇ ἐργασίᾳ ταύτῃ, λόγῳ τοῦ περιγραφικοῦ χαρακτῆρος αὐτῆς, ὁ συγγραφεὺς δὲν παρέχει εἰς ἡμᾶς νέα πορίσματα μεγάλης σημασίας. Ὁφείλομεν ὅμως νὰ τονίσωμεν ὅτι, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ και ὁ Lennart Rydén εὐμενῶς κρίνας τὴν ἐργασίαν ταύτην (βλ. *Gnomon* 45, 1973, 442 — 447), ὁ συγγραφεὺς διακρινόμενος διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτοῦ μέθοδον και ἔχων πλήρη γινῶσιν τῶν περὶ τὴν μυθιστοριογραφίαν προβλημάτων ἐξετάζει ἐπιτυχῶς τὸ θέμα τοῦτο. Ὅθεν ἡ μελέτη αὕτη τοῦ Hägg ἀποτελεῖ πράγματι οὐσιαστικὴν συμβολὴν εἰς τὴν διηγηματικὴν τεχνικὴν τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς μυθιστοριογραφίας.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Δ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

Μόνιμος Ἐπικουρικὸς Καθηγητῆς
τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας

1) Εἰς τὸ τέλος τῶν μέχρι τοῦδε 7 κεφαλαίων ἀκολουθεῖ μία σύγκρισις (Synopsis), ἐν ἣ ὁ συγγραφεὺς διὰ βραχέων ἀνακεφαλαιώνει τὰ κυριώτερα σημεῖα ἐνὸς ἐκάστου κεφαλαίου.